

Kitap Tanıtımı

Asr-1 Saadet Dünyası

Der: Adnan Demircan (İstanbul: Siyer Yayınları, 2015)

Hz. Peygamber (sav), tarih boyunca hakkında en çok siyer/biyografi yazılan ve en çok araştırma yapılan şahıstır. Doğu ve batıda düşünce ve inançlara müteallik olarak Hz. Peygamber (sav) hakkında Türkçe, Arapça, Farsça, Urduca, İngilizce, Almanca, Fransızca olmak üzere birçok dilde yapılan araştırmalar oldukça geniş bir literatür oluşturmuştur. Türkçe literatür, Osmanlıca döneminde neşredilen çoğunlukla manzum neşirlerle başlamış, Cumhuriyet döneminde kronolojik siyer anlatıları ve akademik araştırmalarla devam etmiştir. Başta İslam tarihi sahası olmak üzere özellikle ilahiyat alanında farklı cihetlerden Hz. Peygamber (sav) hakkında geniş bir literatür oluşturacak düzeyde çalışmalar yapılmıştır. Elinizdeki çalışmada Cumhuriyet Dönemi Türkiye'sinde siyer sahasında yayınlanan makalelerin derlenmesinden müteşekkil 25 kitaptan oluşan Asr-1 Saadet Dünyası isimli seri ele alınacaktır. İslam Tarihi sahasında önemli isimlerinden biri olan Prof. Dr. Adnan Demircan tarafından titiz bir derleme ile ve akademik bilgiye erişimi kolaylaştırmak maksadıyla bir araya getirilen makaleler, İslam Tarihi ve siyer araştırmacıları başta olmak üzere geniş bir okuyucu kitlesinin istifadesine sunulmuştur. Siyer alanında yaptıkları yayın, sempozyum ve toplantılarla adını duyuran Siyer Araştırmaları Merkezi desteğiyle Siyer Yayınları tarafından neşredilecek serinin ilk 4 cildi Ocak 2015'te yayınlandı.

Serinin ilk kitabı, *Bir Bilim Olarak Siyer ve Kaynakları* başlığını taşıyor. Siyer araştırmalarındaki metod problemlerinin ele alındığı çalışmaların yer aldığı bu kitapta ilk siyer teliflerine, siyer yazıcılığının sorunlarına, siyer literatürünün terimlerine, Kur'an'ın siyer araştırmalarında kaynaklığı meselesine, sözlü gelenek ve siyer ilişkisine, siyer yazıcılığında tarafsızlık ve kaynak kullanımı problemlerine dair yazılara ulaşmak mümkündür. Siyer edebiyatını vücuda getiren müelliflerle ilgili olarak telif tarzları veya telifleri hakkında bilgi veren makaleler de bu ciltte yer almaktadır. Buhari, Süleyman Çelebi, Yusuf Ziya Yörükkan, Kılıçzade Hakkı, Harputlu Abdülhamit Efendi, Muhammed Hamidullah hakkındaki çalışmalar bu çerçevede kitaba dahil edilmiştir.

Serinin yayınlanan ikinci kitabı, *Çağdaş Çalışmalar ve Oryantalistlerin Siyere Yaklaşımı* başlığını taşıyor. Bilindiği üzere Hz. Peygamber (sav) hakkında oldukça erken tarihlerde başlayan ve klasik teliflerin yabancı dillere çevirisi ile hızlanan Oryantalist incelemeler Hz. Peygamber'in şahsiyeti, öğretisinin otantikliği merkezinde şekillenerek yaygınlık kazanmıştır. Bu eserlerin bir kısmı çeviri yoluyla Türkçe literatüre kazandırılmış, ayrıca muhteva, yöntem, kaynaklar bakımından eleştiriye tabi tutulmuştur. Ayrıca mevcut oryantalist literatürün dışlayıcı ve genel kabulleri içerisinde istisna sayılabilecek Goethe, Annemaria Schimmel gibi örnekler ön plana çıkarılarak incelenmiştir. Serinin ikinci cildinde yer alan makalelerden bir kısmı da oryantalist çalışmaların bu temel meselelerine işaret eden incelemelere ayrılmış.

Üçüncü kitap, Hz. *Peygamber'in Doğduğu Çevre ve Toplum* adını taşıyor. Hz. Peygamber'den önceki Mekke toplumunun coğrafi yapısına, siyasal düzenine, kültürel kodlarına ve dini pratiklerine odaklanan incelemelerden müteşekkil makaleleri bu ciltte bir arada bulmak mümkündür.

Dördüncü cilt, *Çeşitli Yönleriyle Son Elçi'nin Hayatı -Mekke Dönemi-* başlığıyla yayınlandı. Bu ciltte Hz. Peygamber'in (sav) risaletinden önceki hayatını ve peygamberliğinin Mekke dönemini; boykot, akrabalık ilişkileri ve Habeşistan'a hicret olayı bağlamında sosyo-kültürel ilişkiler ağında Hz. Peygamber'in (sav) risaletine verilen tepkileri inceleyen makalelere yer verildiği görülüyor.

25 kitaptan oluşan serinin diğer ciltleri de merakla bekleniyor. Yayınlanacak olan ciltlerde Hz. Peygamber'in Medine Dönemi ile ilgili çalışmalar üç ciltte dini, toplumsal ve siyasal inşa süreçleri ekseninde tasnif edilerek yayına hazırlanmış. Hz. Peygamber'in siyerinin Medine dönemi anlatıları genellikle savaş eksenli iken bu seride yapılan tasnif ile dönemin farklı yönlerine dikkat çekmesi bakımından önemli. 4-8 ciltlerdeki dönemsel tasniften sonra Hz. Peygamber devrindeki gündelik yaşantıya dair incelemeler müstakil bir cilt halinde karşımıza çıkıyor. Hz. Peygamber'in ilişkilerinde tebarüz eden insana verdiği değer Türkçe literatürde özellikle Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle yapılan sempozyumlarda çeşitli vesilelerle dile getirilmiş, bu konuda geniş bir literatür ortaya çıkmış ve serinin iki cildi bu konuyla ilgili çalışmalara ayrılmıştır. Dinler Tarihi ve siyerin kesişim noktası olan meselelerden biri olarak Hz. Peygamber'in (sav) diğer din mensuplarıyla ilişkileri de ayrı bir ciltte toplanan makalelerle serideki yerini aldı. Siyer edebiyatının en önemli telif sahalarından olan

şemail ve Hz. Peygamber'in (sav) ahlakına odaklanan çalışmalar da serinin önemli ciltleri arasında. Peygamberliğinin esası olan vahiy ve nübüvvet müstakil iki cilt halinde incelenmiş, itikadın kaynağı olması ve itikattaki yeri bağlamında Hz. Peygamber'in (sav) konumuna ilişkin çalışmalara geniş bir yer ayrılmıştır. Siyerin hem vücut sebebi hem maksadı olan Hz. Peygamber'i anlamak ve örnek almak üzerine de çeşitli vesilelerle kaleme alınan çalışmalar müstakil iki cilt olarak seri içerisindeki yerini alıyor. Hz. Peygamber'in (sav) aile reisliği, ailesi ve ashap hakkındaki çalışmalarla seri tamamlanıyor.

Siyer edebiyatının modern dönem Türkçe telifleri bakımından oldukça mühim olan bu derleme eski yeni birçok makaleyi, muhtelif başlıklar halinde bir arada bulmamızı sağlayacak. Makalelerin konulara göre tasnif edilerek literatürde ön planda ve etkili olanlarının bir araya toplanması yalnızca ulaşım kolaylığı sağlaması bakımından değil, belli bir konu etrafında şekillenen ve hatta zaman zaman birbiriyle tenakuz arz eden literatürü bir arada görmek bakımından da önemli. Bu bağlamda siyer edebiyatında ön planda olan konuları, en çok çalışılan alanları ve hiç çalışılmamış mevzuları tespit etmek mümkün olacak. Başta siyer olmak üzere İslami ilimler alanında çalışma yapan bütün akademisyenlerin ve Hz. Peygamber hakkında akademik bilgiye ulaşma gayretinde olan okurların müstefit olacağı bu çalışmanın yayın sürecinin kısa sürede tamamlanmasını temenni ediyoruz.

Tuba Nur SARAÇOĞLU
Araş. Gör. Mardin Artuklu Üniversitesi
İlahiyat Bilimleri Fakültesi
İslam Tarihi ABD.